

Mikor emelkedik jogerőre és mikor végrehajtható a fenyítés?

A különböző foglalkoztatási jogviszonyokban a törvények némileg eltérően szabályozzák a kiszabott fenyítések jogerejét és végrehajthatóságát.

1. A Hszt. 146. § (1) A fenyítést az erről szóló határozat jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül végre kell hajtani.

(2) A fenyítés jogerős és végrehajtható, ha

a) az első fokú fegyelmi határozat ellen panaszt, vagy a másodfokú határozat, illetve a miniszter által hozott határozattal szemben a nyitva álló határidőn belül nem nyújtottak be keresetet, a határozat közlésének napjával,

b) a panaszt vagy a keresetet visszavonták, a visszavonás napjával,

c) a bíróság a másodfokú határozat, illetve a miniszter határozata ellen benyújtott keresetet jogerősen elbírálta, a jogerőre emelkedés napjával.

Mindhárom foglalkoztatási jogviszony közül a Hszt. szabályozza legprecízebben a tárgykört. A fenyítés kizárólag jogerős határozat alapján végrehajtható. A fenyítés jogerőre emelkedik, ha ellene nem tettek határidőben panaszt, vagy azt visszavonták; a másodfokú fegyelmi határozattal szemben határidőben nem éltek keresettel, a keresettől elálltak, a fellebbezést visszavonták, vagy a keresetet jogerősen elbírálták. A jogerőre emelkedés napja az a nap:

- a) amikor a jogorvoslati határidő eredménytelenül eltelt (nem tettek panaszt, a másodfokú fegyelmi határozattal szemben nem éltek keresettel, vagy a bíróság első fokú ítéletével szemben nem nyújtottak be fellebbezést);
- b) a jogorvoslati kérelmet (panaszt vagy fellebbezést) visszavonták, a keresettől elálltak;
- c) a keresetet jogerősen elbírálták (az első fokú bíróság ítélete fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett, a fellebbezést visszavonták, vagy a fellebbezést a másodfokú bíróság elbírálta).

A jogerős fegyelmi határozatot a Hszt. 146. § (1) bekezdése alapján 30 napon belül végre kell hajtani. Látható, hogy a Hszt. rendszerében a fegyelmi határozat végrehajtására csak jogerős határozat alapján van lehetőség, azaz, ameddig a határozattal szembeni - fegyveres szervben belüli, vagy bírósági - jogorvoslati eljárás folyamatban van, addig a fenyítés nem végrehajtható, függő jogi helyzet áll fenn.

2. A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.): 52. § (1) A fegyelmi határozatot az ellene benyújtott kereset jogerős elbírálásáig végrehajtani nem szabad. Ha azonban a közalkalmazott a kereset benyújtására nyitva álló határidő eltelte, vagy a kereset jogerős elbírálása előtt a közalkalmazotti jogviszonyát megszünteti, a határozat végrehajthatóvá válik.

(2) Az elbocsátást kimondó fegyelmi határozatot a szülési szabadság tartama alatt nem lehet végrehajtani.

A Kjt. szabályozásában ismeretlen a panasz, vagy más hasonló jellegű jogorvoslati eszköz, amellyel a munkáltatón belüli jogorvoslati fórum eljárását lehetne kezdeményezni. A közalkalmazott a fegyelmi határozattal szemben közvetlenül keresettel élhet a munkaügyi bíróság felé. A fegyelmi határozat főszabályként jogerős és végrehajtható:

- a) határidőben keresettel nem támadták meg, a keresettől elálltak;
- b) a keresetet az első fokon eljáró munkaügyi bíróság jogerősen elbírálta (határidőben nem fellebbeztek, vagy a fellebbezést visszavonták);
- c) a keresetet a fellebbezés folytán eljáró másodfokú bíróság jogerősen elbírálta.

A Kjt. a Hszt-től eltérően kivételesen ismeri a fegyelmi határozat jogerőhöz képesti előzetes végrehajtását, és ismert az utólagos végrehajtás is:

- a) végre kell hajtani a fegyelmi határozatot, ha a közalkalmazott a keresetindítási határidő alatt vagy a kereset jogerős elbírálását megelőzően megszünteti a jogviszonyát. Ekkor a határozat még nem jogerős, mégis a jogszabály a közalkalmazotti jogviszony megszüntetéséhez azt a jogkövetkezményt fűzi, hogy a fegyelmi határozatot végre kell hajtani (előzetes végrehajtás).
- b) garanciális szabály, hogy a jogerőre emelkedéstől függetlenül nem lehet végrehajtani az elbocsátást kimondó fegyelmi határozatot a szülési szabadság tartama alatt (utólagos végrehajtás).

Rendkívül lényeges, hogy a Kjt. a Hszt-hez képest nem rendelkezik pontosan a fegyelmi határozat jogerőre emelkedésének időpontjáról. Ezen hiányosság, joghézag értelmezése a jogi irodalomban sem egységes. A kérdés az, hogy a határozat szerinti fegyelmi jogkövetkezményt, attól az időponttól kell-e alkalmazni, amikor a munkáltató meghozta a fegyelmi határozatát, avagy amikor azt jogerősen a bíróság elbírálta. E sorok írója utóbbi álláspontot képviseli.

3. A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény azonos módon szabályozza a fegyelmi határozat jogerőre emelkedését és végrehajtását, mint a Kjt.

Mindhárom jogviszonyban kiemelendő, hogy a jogorvoslat során a bíróság nem csak hatályon kívül helyezheti a fegyelmi határozatot, ha az jogsértő, hanem meg is változtathatja, enyhítheti vagy súlyosbíthatja a kiszabott fenyítést. Felmerülhet a kérdés, hogy az ilyen módon megváltozott fegyelmi büntetés mikor jogerős és végrehajtható? A jogerőt és a végrehajthatóságot a fentiekben ismertetett általános szabályok szerint kell megállapítani, azaz nincs jelentősége a jogerő és a végrehajtás szempontjából a fegyelmi határozat megváltoztatásának.

Ennyi elméleti megalapozás után végül peres gyakorlatunkból kiemelek egy közelmúltbeli esetet. A fegyver szerv szolgálati viszony megszüntetése fenyítéssel sújtotta a hivatásos állomány tagját. Képviselőként panaszt tettünk, amelyet a fegyveres szerv elutasított, majd keresettel éltünk és az első fokú bíróság rendfokozatban történő várakozási idő egy évvel történő meghosszabbítása fenyítésre enyhítette a fegyelmi büntetést. A fegyveres szerv fellebbezésére a másodfokú bíróság megváltoztatta a határozatot, és alacsonyabb beosztásba helyezés fenyítést szabott ki, amelyet a fegyveres szerv fegyelmi határozathozatalának időpontjától, azaz visszamenőlegesen rendelt alkalmazni. Fentiek ismeretében álláspontunk szerint a határozat jogsértő, ezért kezdeményeztük annak felülvizsgálatát a Legfelsőbb Bíróságtól. A jogvita eredményéről beszámolunk.

JOGSEGÉLYSZOLGÁLAT